

شواهد فراوانی نشان می‌دهد شنوایی مناسب‌ترین حس در اکتساب مهارت‌های زبانی و گفتاری، مهارت‌های خواندن و مهارت‌های شناختی است. زبان گفتاری یک پدیدهٔ آکوستیک است و بنابراین حس شنوایی حتی در شرایطی که آسیب دیده باشد، برای دریافت بسیاری از مختصه‌های گفتاری کارآمدتر از سایر حس‌ها عمل می‌کند (لینگ^۱، ۱۳۹۵). حس لامسه و بینایی هیچ‌کدام جایگزین مناسبی برای حس شنوایی نیستند و در صورت‌نیاز فقط باید به‌عنوان مکمل شنوایی به‌کار روند. در پی بروز کم‌شنوایی، دسترسی مغز به سیگنال آکوستیک موجود در محیط اطراف کم‌وبیش با مشکل روبه‌رو می‌شود. نوزادی با شنوایی طبیعی در بدو تولد تجربهٔ ۲۰ هفته شنیدن در دوران جنینی در رحم مادر را دارد و نوزادی که به‌طور مادرزادی مبتلا به کم‌شنوایی است، در همان بدو تولد تجربهٔ ۲۰ هفته شنیدن را از دست داده است (استابروکس^۲ و همکاران، ۲۰۱۶؛ رابرتسون^۳ ۲۰۱۳؛ کول^۴ و همکاران، ۲۰۰۷؛ نوردرن^۵ و همکاران، ۲۰۰۲). مغز یک اندام دارای قابلیت پلاستیسیته است که می‌تواند خود

1. Ling
2. Estabrooks
3. Robertson
4. Cole
5. Northern

را بر مبنای درون‌داد حسی و حرکتی که دریافت می‌کند سازماندهی کند که به‌عنوان نوروپلاستیستی شناخته شده است (نوردن و داوونز ۲۰۰۲). در واقع نورون‌هایی که در اوایل زندگی تحریکات بیشتری دریافت می‌کنند ارتباطات بیشتری با سایر نورون‌ها ایجاد کرده و آن‌هایی که تحریکی دریافت نمی‌کنند به‌تدریج آتروفی شده و از بین می‌روند (نوردن و داوونز ۲۰۰۲). این امر به ما یادآوری می‌کند که مداخلهٔ زودهنگام باید در اسرع وقت انجام شود.

افزون‌براین تربیت شنیداری تمرین‌هایی را دربرمی‌گیرد که برای بهبود مهارت‌های شنیداری کم‌شنوایان و نیز کمک به استفادهٔ کارآمدتر از باقی‌ماندهٔ شنوایی به‌کار می‌رود. هدف ما در آغاز گردآوری این مجموعه، فراهم کردن تکلیف‌هایی بود که روند رشد مهارت‌های شنیداری را با محوریت زبان نمایان سازد. اما باید توجه داشت که تا هنگامی که از ورود کامل مهارت‌های شنیداری به‌دست‌آمده به بافت‌های گوناگون زبانی، گفتاری، ارتباطی و زندگی روزمره اطمینان نیابیم، انجام تمرین‌های تربیت شنیداری (آنالیتیک^۱ یا سینتتیک^۲) لزوماً باعث رشد هرچه بیشتر مهارت‌های شنیداری نمی‌شود و هم‌راستا با دیگر مهارت‌ها بهبود نمی‌یابد.

البته چنانچه بتوانیم از همان آغاز به کودک بیاموزیم بیشترین بهره را از باقی‌ماندهٔ شنوایی‌اش ببرد، نیاز به بسیاری از تمرین‌های اصلاحی از میان خواهد رفت. ما در مرکز دانش‌بنیان نیوشا کوشیده‌ایم به بومی‌سازی فهرست‌های موجود در مقالهٔ رویکرد شنوایی-کلامی و یافتن روشی مناسب برای کاربرد آن‌ها (طاهباز و همکاران، ۱۳۹۳) پردازیم و نیز با ابداع درمان *STH* (طاهباز و همکاران، ۲۰۲۴؛ طاهباز، ۱۳۹۹؛ طاهباز و همکاران ۱۳۹۷) بر گسترهٔ کودکانی که می‌توانند با تکیهٔ بیشینه بر باقی‌ماندهٔ شنوایی به‌پیش آیند افزوده و اثربخشی درمان را بالا ببریم. از این‌رو چون معمولاً مهارت‌های شنیداری را در دل سایر مهارت‌ها و در ترکیب با سایر تکلیف‌ها رشد می‌دهیم و در واقع تمام مهارت‌ها با کمک حس شنوایی فراگرفته می‌شوند، در میانه‌های راه تصمیم گرفتیم که روند گردآوری این مجموعه را که به ارائهٔ تکلیف‌های شنیداری به‌گونه‌ای مجزا و خارج از رشد سایر جنبه‌ها می‌پردازد، متوقف کنیم. اما از آنجایی که امکان دارد مجموعه‌ای که تا همین‌جا گردآوری شده،

1. analytic

2. synthetic

برای برخی همکاران یا خانواده‌ها در رفع برخی مشکلات اختصاصی سودمند باشد، آن شدیم که این مجموعه را با همه کاستی‌هایش در اختیار علاقه‌مندان قرار دهیم. در واقع قصد ما نخست این بود که تکالیف مربوط به رشد مهارت‌های شنیداری را با افزودن نویزهایی با سطح دشواری‌های گوناگون و نیز تکالیفی با صداهایی متفاوت از صدای اصلی گوینده (مانند صدای پرخیشومی^۱ یا کم‌خیشومی^۲، فرکانس بالا یا پایین) و نیز صدا با حالت‌های هیجانی گوناگون تهیه کنیم و به این ترتیب بر پیچیدگی محرک شنیداری بیفزاییم. گرچه گردآوری مجموعه‌ای با در نظر گرفتن تمام موارد بالا این کار را به مجموعه جامع‌تری بدل می‌ساخت، اما احساس کردیم شاید روش‌هایی که در آغاز ورود کودکان به برنامه به کار می‌بریم، بتواند اثر بهتر و بیشتری بر رشد شنیداری آن‌ها بگذارد. از این رو، بهتر دیدیم فایل‌های صوتی‌ای که توضیح کامل‌تری درباره روش کاربرد فهرست‌های شنوایی-کلامی (کتاب کار روش شنوایی-کلامی) را شرح می‌دهند، در این مجموعه گنجانده و به این ترتیب هم به تکمیل کتاب کار شنوایی-کلامی پرداخته و هم به همکاران و خانواده‌ها در ایجاد زیربنای مناسب برای رشد شنیداری کودک کمک کنیم. با کمک این روش‌ها می‌توانیم گوش‌دادن را در بسیاری از کودکان نهادینه کرده و بنابراین برای رشد همه مهارت‌های شنیداری دیگر نیازی به تمرین مستقیم پی‌درپی نداشته باشیم.

همان‌گونه که می‌دانیم روش شنوایی-کلامی روشی مبتنی بر شنوایی است که می‌کوشد مهارت‌های گوناگون را با بیشترین استفاده از باقی‌مانده شنوایی بهبود ببخشد (طاهباز و همکاران، ۱۳۹۳، فایل ۱). در این میان، ایجاد و حفظ یک ارتباط مناسب که بستری مناسب برای رشد مهارت‌های گوناگون فراهم سازد، بسیار اهمیت دارد (فایل ۲).

به منظور ایجاد مهارت گوش‌دادن تا کودک بتواند در ادامه رشد از آن برای یادگیری دیگر مهارت‌ها بهره بگیرد، فهرست‌های گوناگونی تهیه شد که با ارائه سازمان یافته این فهرست‌ها کودک خواهد توانست از باقی‌مانده شنوایی‌اش بیشترین بهره را ببرد. این فهرست‌ها که همگی در کتاب کار شنوایی-کلامی در دسترس‌اند از این قرارند:

فهرست صداواژه‌ها (بخش ۱ و فایل ۳.۱ تا ۳.۳۷ و فایل‌های ۵ و ۶)

1. hypernasal

2. hyponasal